

להתבשל בשבת, אזי בין שחכ והשהה בשוגג, בין עבר והשהה במזיד, יאכל, התבשיל מותר באכילה, לפי שלא נתבשל בשבת, דברי רבי מאיר.

רבי יהודה אומר: חמין ותבשיל שלא הוחמו כל צרכן, בשוגג מותר ובמזיד אסור, וכרבי מאיר, אבל במבושל כל צרכו, יש חילוק בין חמין לתבשיל, דדוקא חמין שהוחמו כל צורכין מותרין אפילו במזיד, מפני שמצטמק ורע לו, ואילו תבשיל שבישל כל צורכו, אם הניחו לשהות במזיד אסור, מפני שמצטמק ויפה לו, אבל בשוגג פשיטא שמתר. (60)

שנא", בין אם נפרש ששניהם מותרים כרבה ורב יוסף, ובין אם נפרש ששניהם אסורים כרב נחמן בר יצחק, בברייתא מפורש ששוגג מותר מזיד אסור. (59)

ומביאה הגמרא את המשך הברייתא:

במה דברים אמורים שיש חילוק בין שוגג למזיד, בחמין שלא הוחמו כל צורכין, ותבשיל שלא בישל כל צורכו, כי אז החמין והתבשיל ממשיכים להתבשל בשבת, ואם הוא מזיד קנסוהו, ובשוגג מותר.

אבל חמין שהוחמו כל צורכין, ותבשיל שבישל כל צורכו, כיון שאינם ממשיכים

דרוסאי, ואם כן מה הקשתה הגמרא מהברייתא המדברת במבושל כמאכל בן דרוסאי, בשלמא לרבה ורב יוסף שהתירו בפחות ממאב"ד ניתן להקשות דברייתא אסרינן במזיד אפילו מבושל כמאב"ד, וכל שכן אם אינו מבושל, אבל לרב נחמן דאמר בין שוגג ובין מזיד אסור, כיצד מקשינן מהברייתא שהתירה בשוגג, דילמא רב נחמן אסור בפחות ממאב"ד.

ותירצו התוס', דמלשון הברייתא ובישלה בשבת משמע שאפילו אם היה מבושל פחות ממאכל בן דרוסאי בשוגג מותר ובמזיד אסור. וקשיא לרבה ורב יוסף ולרב נחמן בר יצחק. והרשב"א תירץ, שהברייתא סוברת שאין חילוק בין נתבשל כמאב"ד או פחות ממאב"ד, שניהם נקראים אינם מבושלים כל צרכן, ודלא כחנניא. הילכך יש להוכיח ממה שהתירה הברייתא בשוגג ואסרה במזיד, שהוא הדין לחנניא בדבר שנתבשל פחות ממאכל בן דרוסאי.

60. מקושיית הגמרא בסמוך, "קתני מיהא תבשיל שלא בישל כל צרכו", משמע שהגמרא סוברת שגם לפי רבי יהודה יש חילוק בין שוגג למזיד כתבשיל שלא נתבשל כל צרכו, דבשוגג

והפנ"י כתב, שכל ענין השהייה הוא איסור בשב ואל תעשה, בכך שלא סילק הקדירה סמוך לשבת.

ובפמ"ג דן, מדוע לא אמרו שמתר באכילה משום ששהייה היא רק איסור דרבנן, ולא גזרו אלא במעשה שבת דאורייתא. והוכיח מזה שאין חילוק בין דאורייתא לדרבנן, וכ"כ הפנ"י, אבל הבה"ל [שיח] תמה על דבריהם ע"ש.

59. לדברי רש"י, המפרש דבעו מיניה מרבי חייה האם מותר להשהות, וכמאן דאמר לשהות תנן, יש להבין מהי קושיית הגמרא? הרי בברייתא מדובר על תבשיל שלא נתבשל כל צרכו, כמבואר בסמוך, במה דברים אמורים וכו', ואם כן, בשלמא לדברי רב רב נחמן בר יצחק שאסר בין שוגג ובין מזיד, מובנת קושיית הגמרא, דבתוספתא מבואר שאפילו לא נתבשל כל צרכו בשוגג אסור, וכל שכן בנתבשל כל צרכו. אבל לרבה ורב יוסף שהתירו, מה הקשתה הגמרא, שמא בברייתא אסרו מזיד כי לא נתבשל כל צרכו, אבל רבי חייה דיבר במבושל כל צרכו.

ולשיטת התוס' והרשב"א קשה להיפך, כי הם מפרשים שהספק במבושל בפחות ממאכל בן